

Att. Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

30. oktober 2024

Offentlig høring – udkast til lovforslag om politisk prioriteret opgavebortfald i staten på Børne- og Undervisningsministeriets område m.v.

Selveje Danmark modtog d. 22. oktober høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, lov om Danmarks Evalueringsinstitut og forskellige andre love på Børne- og Undervisningsministeriets område (Politisk prioriteret opgavebortfald i staten på Børne- og Undervisningsministeriets område m.v.).

Selveje Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar, men finder det i samme omgang væsentligt at bemærke, at en høringsperiode på otte dage er meget kort.

Lovforslaget er en opfølgning på regeringens forslag til finanslov for 2025 og har til formål at gennemføre de dele af det politisk prioriteret opgavebortfald på Børne- og Undervisningsministeriets område, der kræver lovændring. Udkastet til lovforslag udmønter således en række initiativer, herunder initiativet om afskaffelse af det statslige kvalitetstilsyn med folkeskolen og specialundervisningsområdet.

Afskaffelsen af det statslige kvalitetstilsyn betyder, at der fremover ikke vil eksistere et statsligt, lovbestemt kvalitetstilsyn med folkeskolens alment skoler, herunder specialklasser og specialskoler samt med kvalitetsudviklingen i undervisning i behandlings- og specialundervisningstilbud og på børne- og ungehjem med kvalitetsaftale.

Selveje Danmark repræsenterer en række medlemmer, der organiserer behandlings-specialundervisningstilbud og specialundervisning i tilknytning til børne- og ungehjem. Nærværende høringssvar vil således fokusere på dette initiativ.

Overordnede bemærkninger

I lovforslagets bemærkninger fremgår det, at regeringen ønsker at gennemføre en omfattende frisættelse af den offentlige sektor og grundlæggende forandre den måde, velfærden i dag styres, dokumenteres og kontrolleres på. Det bemærkes, at forslaget om afskaffelse af det statslige tilsyn med folkeskolen og specialundervisningsområdet skal ses i forlængelse af aftale om kommunernes økonomi for 2025, hvor regeringen tilkendegiver, at den vil reducere det statslige tilsynstryk på det kommunale og regionale område med samlet 30 procent.

Selveje Danmark støtter helt grundlæggende op om, at tilsyn ikke bør føre til unødige kontrolopgaver – det gælder såvel det statslige tilsyn med kommuner og regioner som det kommunale tilsyn med specialundervisningstilbud. Selveje Danmark finder det dog helt afgørende, at vurderingen af henholdsvis 'unødigt' og 'nødvendigt' tilsyn tager afsæt i parametre, der har fokus på såvel kvalitetssikring og -udvikling som retssikkerhedsspørgsmål.

I det perspektiv finder Selveje Danmark det meget kritisabelt, at det foreslås at afskaffe det statslige kvalitetstilsyn med specialundervisningsområdet, da det er en af hjørnestenene i den politiske aftale om styrket undervisning for udsatte børn og unge (2022).

Den politiske aftale blev indgået som en konsekvens af kritik fra Ombudsmanden og en række tematiserede tilsyn fra STUK, der pegede på, at en stor del af eleverne på behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem ikke fik det undervisningstilbud, de har krav på efter folkeskoleloven. Det blev blandt andet fremhævet, at nogle kommuner ikke i tilstrækkelig grad løftede deres myndighedsansvar, og at det kommunale undervisningstilsyn var mangelfuldt og utilstrækkeligt i forhold til at sikre, at kravene til undervisningen i folkeskolelovgivningen blev overholdtⁱ.

Med den kritik in mente finder Selveje Danmark det meget bekymrende, at man med nærværende lovforslag foreslår at afskaffe det statslige kvalitetstilsyn med specialundervisningsområdet.

Det statslige tilsyn understøtter, at kommunerne fører et tilstrækkeligt kvalificeret tilsyn, og at der ydermere er en ensartet praksis på tværs af kommunegrænser. I dag kan børne- og undervisningsministeren blandt andet som led i tilsynet, jf. folkeskolelovens § 57 f, stk. 2, 1. pkt., pålægge kommunalbestyrelsen at indgå en kvalitetsaftale med et specialundervisningstilbud eller sikre, at kvalitetsaftalen opfylder kravene i folkeskolelovens § 22 b og regler udstedt i medfør heraf.

Ophævelsen af kvalitetstilsynet vil indebære, at børne- og undervisningsministeren fremover ikke har beføjelser til at sikre, at kommunerne lever op til deres myndighedsansvar og selve den politiske intention med aftalen om styrket undervisning for udsatte børn og unge (2022).

Inddragelse af aktører fra specialundervisningsområdet

I lovforslagets bemærkninger fremgår det, at der i fraværet af et statsligt kvalitetssyn vil blive set på i hvilket omfang, der vil skulle fastlægges nye kriterier for i hvilke tilfælde, der skal gives meddelelse til kommunalbestyrelsen ved bekymrende kvalitet på skoler.

Det fremgår, at den konkrete model skal udarbejdes af Børne- og Undervisningsministeriet på baggrund af høring af parterne i Sammen om Skolen, og at modellen – i det omfang det måtte blive muligt – også vil omfatte specialklasser, specialskoler og behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

Selveje Danmark bidrager meget gerne til dette arbejde, ligesom Selveje finder det væsentligt, at Skolealliancen inddrages i arbejdet.

Selveje Danmark står naturligvis til rådighed, hvis høringssvaret giver anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen,

Jon Krog

Branchedirektør, Selveje Danmark

ⁱ uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf21/nov/211110-rapport-interne-skoler.pdf